

KOMISIJA

ODLOČBA KOMISIJE

z dne 28. januarja 2009

o „načrtih ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“ v sektorju sadja in zelenjave, ki jih je izvedla Francija (C 29/05 (ex NN 57/05))

(notificirano pod dokumentarno številko C(2009) 203)

(Besedilo v francoskem jeziku je edino verodostojno)

(2009/402/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti prvega pododstavka člena 88(2) Pogodbe,

po pozivu zainteresiranim strankam, naj predložijo svoje pripombe v skladu s prvim pododstavkom člena 88(2) Pogodbe, in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

I. POSTOPEK

- (1) Komisija je 31. julija 2002 na podlagi pritožbe Franciji poslala dopis, v katerem je zahtevala informacije o nepriglašeni nacionalni pomoči v sektorju sadja in zelenjave, ki naj bi jih Francija že več let izplačevala na podlagi mehanizmov, imenovanih „načrti ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“, „strateški načrti“ ali „kratkoročni načrti“ (v nadaljnjem besedilu: načrti ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih).
- (2) Francoski organi in službe Komisije so se sestali 21. oktobra 2002.
- (3) Francija je z dopisom z dne 26. decembra 2002, evidentiranim 2. januarja 2003, predložila informacije, s katerimi je potrdila, da so se take pomoči dodeljevale do leta 2002.
- (4) Komisija je z dopisom z dne 16. aprila 2003 Francijo zaprosila, naj ji predloži popoln seznam pomoči, dodeljenih na podlagi „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“ ter razčlenjenih po ukrepih in proizvodnjah, ki bo vseboval znesek pomoči za vsak ukrep in točno trajanje shem pomoči. Francija je z dopisom z dne 30. aprila 2003 zaprosila za podaljšanje roka za odgovor

na zahtevo Komisije po informacijah. Francija je z dopisom z dne 22. julija 2003, evidentiranim 25. julija 2003, poslala informacije o naravi financiranih ukrepov in razpredelnice, v katerih je bila za obdobje 1998–2002 navedena porazdelitev javnih sredstev, namenjenih različnim proizvodnjam.

- (5) Ukrep je bil nato pod številko NN 57/05 vpisan v register nepriglašeni pomoči.
- (6) Odločitev Komisije, da sproži postopek, je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽¹⁾. Komisija je pozvala druge države članice in zainteresirane tretje strani, naj predložijo svoje pripombe o zadevnih pomočeh.
- (7) Francija je z dopisom z dne 5. avgusta 2005, evidentiranim 9. avgusta 2005, zaprosila za dodatno podaljšanje roka za odgovor. Svoje pripombe pa je poslala z dopisom z dne 4. oktobra 2005, evidentiranim 6. oktobra 2005.
- (8) Komisija je z dopisom z dne 22. oktobra 2005, evidentiranim 24. oktobra 2005, prejela pripombe ene zainteresirane tretje strani, to je združenja kmetijsko-gospodarskih odborov (Fédération des Comités Economiques Agricoles), povezanih s sektorjem proizvodnje sadja in zelenjave (v nadaljnjem besedilu: FEDECOM), ki združuje kmetijsko-gospodarske odbore in združenja, specializirana za sadje in zelenjavo. Te pripombe so bile francoskim organom poslane z dopisom z dne 1. decembra 2005. Francoski organi so odgovorili z dopisom z dne 28. decembra 2005, v katerem so soglašali s posredovanjem dopisov z dne 26. decembra 2002 in 22. julija 2003 združenju FEDECOM. Francoski organi so v istem dopisu poslali popravek predhodno poslanih finančnih razpredelnic. Navedena dopisa sta bila združenju FEDECOM poslana z dopisom z dne 18. januarja 2006.

⁽¹⁾ UL C 233, 22.9.2005, str. 21.

II. OPIS

- (9) Komisija je na podlagi anonimne pritožbe pridobila številne dokumente, ki dokazujejo, da so bile v Franciji v sektorju sadja in zelenjave dodeljene državne pomoči. Javna sredstva urada Office National Interprofessionnel des Fruits, des Légumes et de l'Horticulture (v nadaljnjem besedilu: ONIFLHOR) naj bi bila proizvajalcem dodeljena prek kmetijsko-gospodarskih odborov za izvedbo ukrepov za podporo trga sadja in zelenjave.

1. Ukrepi za podporo trga sadja in zelenjave

1.1 Kmetijsko-gospodarski odbori – sestava, naloga in načini financiranja

- (10) Kmetijsko-gospodarski odbori združujejo skupine kmetijskih proizvajalcev določenega sektorja. Ustanovljeni so s francosko zakonodajo⁽¹⁾, urejajo pa jih določbe člena 552-1 in naslednjih kmetijskega zakonika (Code Rural).
- (11) Naloga gospodarskih odborov je izdelati skupna pravila za svoje člane, da se uskladijo pravila proizvodnje, trženja in cen proizvodov ter njihovega dajanja na trg⁽²⁾.
- (12) Čprav so odbori ustanovljeni kot družbe zasebnega prava, jih mora odobriti minister za kmetijstvo in so pod strogim nadzorom javnih oblasti. Prefekt regije, v kateri ima odbor sedež, je navzoč na vseh sestankih organov, na katerih se sprejemajo odločitve, in potrdi vse sklepe teh sestankov.
- (13) Gospodarski odbori pobirajo za kritje stroškov svojega delovanja pri skupinah proizvajalcev pristojbino za včlanjenje in prispevke, določene na podlagi vrednosti tržene proizvodnje⁽³⁾. Ti prispevki so za zadevne stranke obvezni izključno na podlagi pogodbe, sklenjene med člani in odborom (pogodbeni prispevki).

⁽¹⁾ Zlasti z zakonom z dne 6. oktobra 1982, nato z zakonom št. 2001-6 z dne 4. januarja 2001.

⁽²⁾ Zakon št. 99-574 z dne 9. julija 1999, člen 59 III, IV (JORF, 10.7.1999).

⁽³⁾ Odlok št. 90-879 z dne 28. septembra 1990, člen 4 (JORF, 30.9.1990).

- (14) Poleg tega lahko odobreni kmetijsko-gospodarski odbori pripravijo pravila proizvodnje in dajanja na trg ter zahtevajo, da se ta razširijo na vse proizvajalce z njihovega območja. Razširitev se izvede z odlokom ministra za kmetijstvo. Odločitev o razširitvi pomeni, da morajo proizvajalci, ki so ostali neodvisni, odborom plačati prispevke, imenovane *prispevki zaradi razširitve pravil*.

1.2 „Načrti ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“

- (15) Osem kmetijsko-gospodarskih odborov (Rhône-Méditerranée, Grand Sud-Ouest, Korzika, Val de Loire, Nord, Nord-Est, Bretanja in Normandija) je vrsto let prejelo javna sredstva, ki jih je zagotavljal predvsem ONIFLHOR in so se uporabljala za financiranje mehanizmov pomoči, imenovanih „načrti ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“, ki so vključevali ukrepe na trgih v Skupnosti in zunaj nje za olajšanje trženja kmetijskih proizvodov iz Francije, zlasti v obdobju krize.
- (16) Po navedbah pritožnikov so bili ti mehanizmi uvedeni pred reformo skupne ureditve trga za sadje in zelenjavo leta 1996. Francija je zagotovila, da se od 1. januarja 2003 na podlagi teh mehanizmov ni več financiral noben ukrep.
- (17) Francoski organi so v dopisu z dne 26. decembra 2002 v zvezi z natančno naravo ukrepov pojasnili, da so namenjeni preprečevanju ali, v primeru kriz, blaženju učinkov začasnih presežkov ponudbe glede na povpraševanje z delovanjem na treh ravneh: zunanji trgi, notranji trg in predelava.
- (18) Na zunanjih trgih je bil cilj ohraniti tržne deleže francoskih proizvodov s tem, da so omogočili izvoznikom, da osvojijo položaj na strateških trgih in vzdržijo cenovno konkurenco.
- (19) Na notranjem trgu je bil cilj financiranih ukrepov razbremeniti trg bodisi s ponudbo privlačnejših cen bodisi z uničenjem dela presežnega pridelka ali njegovo usmeritvijo v predelavo. Francoski organi navajajo tudi ukrepe začasnega skladiščenja proizvodov v primeru nasičenosti trga in podporo, ki naj bi podjetjem za predelavo omogočila sanacijo trga svežih pridelkov.

- (20) V dopisu francoskih organov z dne 22. julija 2003 so predložene številčne razpredelnice, v katerih so navedeni zneski javne pomoči, dodeljeni ukrepom „predelave“, „razbremenitve“, „kakovosti“, „sklepanja pogodb“, „zunanjih trgov“ in „skladiščenja“.
- (21) Dokumenti in informacije, ki jih ima Komisija, zagotavljajo natančnejše podatke, čeprav so ti omejeni na nekatere proizvode, o naravi ukrepov, ki bi lahko bili financirani na podlagi „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“.
- (22) Komisija je na primer v zvezi s proizvodnjo jabolk aprila 2002 prejela dopis, v katerem se omenja podpora za izvoz iz Skupnosti, ki naj bi bila dodeljena pod pretvezo pomoči za promocijo. Ukrep naj bi v resnici vključeval odobritev popustov kupcu, ki so jih francoski organi plačali na kupljen zaboj jabolk. Poleg tega naj bi, kot izhaja iz drugih dokumentov, gospodarski odbor za sadje in zelenjavo območja Bassin Rhône Méditerranée (BRM) leta 2000 financiral ukrepe, kot so „stroški proizvodnje“, „prodajna cena“, „predelovalna politika“, „strukturni izvoz“, „valorizacija izvoza“, „izvoz ob višku proizvodnje“, „nastajajoči trgi“, „valorizacija notranjega trga“. Zdi se, da so bile v sektorjih breskev in nektarin te pomoči dodeljene na podlagi proizvedene količine.
- (23) Nekateri dokumenti, ki jih ima Komisija, kažejo, da so bili francoski organi obveščeni o vprašljivosti teh ukrepov glede na pravo Skupnosti. Sami so te ukrepe opredelili kot „zelo v nasprotju s pravom Skupnosti“ in opozorili, da „grozi obveznost, da bodo proizvajalci morali vrniti neupravičeno izplačane zneske“⁽¹⁾. Zapisnik BRM opozarja tudi na „zaupno naravo strateških načrtov in potrebo po diskretnosti, ker so načeloma v nasprotju s pravom Skupnosti“⁽²⁾.
- (24) Francija je v dopisu z dne 26. decembra 2002 pojasnila, da so financiranje ukrepov v višini 30 % ali 50 % zagotavljali zadevni sektorji, preostali del pa so financirale javne oblasti.
- (25) Združenje FEDECOM je podrobno pojasnilo mehanizem financiranja „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“ in vlogo, ki so jo imeli odbori. Francija teh pojasnil ni izpodbijala.
- (26) Po mnenju združenja FEDECOM je ukrepe, ki jih je bilo treba uporabiti, določal izključno ONIFLHOR, gospodarski odbori pa so jih bili zavezani uporabljati. ONIFLHOR je ob vsakem nepredvidljivem dogodku in za vsako rastlinsko vrsto sprejel odločitev o ukrepih, ki jih je treba izvesti, in njihovo izvedbo naložil zadevni nacionalni sekciji. ONIFLHOR je odločal tudi o zneskih, dodeljenih zadevnemu načrtu, in o znesku prispevkov, ki so jih morali plačati gospodarski odbori.
- (27) Ukrepi so se financirali iz operativnega sklada, ki so ga upravljali gospodarski odbori. Ta sklad je deloval na podlagi istih načel, kot so načela, ki se uporabljajo za pomoči Skupnosti, iz člena 15 Uredbe Sveta (ES) št. 2200/96 z dne 28. oktobra 1996 o skupni ureditvi trga za sadje in zelenjavo⁽³⁾, ker se je deloma vzdrževal za javno pomočjo in deloma s finančnimi prispevki proizvajalcev članov (imenovanimi *stanovski deleži*), določenimi na podlagi količin ali vrednosti trženega sadja in zelenjave. Stanovski deleži niso vključevali prispevkov zaradi razširitve pravil. Zato niso bili obvezni na podlagi ministrskega odloka.
- (28) K plačilu stanovskih deležev so pozivali kmetijsko-gospodarski odbori, z javno pomočjo pa jih je oskrboval ONIFLHOR. Vendar so organizacije proizvajalcev imele možnost, da ne pristopijo k pobudi. Neplačilo stanovskih deležev je pomenilo zavrnitev prejemanja pomoči ONIFLHOR. V takem primeru je javna pomoč ostala blokirana na ravni gospodarskega odbora in ONIFLHOR je naknadno zahteval njeno povračilo. Nekateri organizacije proizvajalcev, na primer Roussillon Méditerranée, Rambertfruits in Vallée de l'Yrieux, so namreč zavrnile plačilo stanovskih deležev in zato niso prejele pomoči na podlagi „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“.

1.4 Znesek pomoči

- (29) V spodnji razpredelnici so v eurih povzeti zneski, ki jih je ONIFLHOR plačal na podlagi „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“ od leta 1992 do leta 2002⁽⁴⁾. Ti zneski so razčlenjeni po letih in po ukrepih. Vendar je za leti 1992 in 1993 v razpredelnici naveden samo skupni znesek pomoči. Francija je pojasnila, da arhivi ONIFLHOR ne omogočajo več podrobne razčlenitve za ti leti.

⁽¹⁾ Zapisnik sestanka Fruits et Légumes z dne 11. aprila 2001, besede ministra za kmetijstvo, priloga št. 19.

⁽²⁾ Zapisnik generalne skupščine organizacije proizvajalcev breskev z dne 31. avgusta 2000 v Nîmesu, priloga št. 20.

⁽³⁾ UL L 297, 21.11.1996, str. 1.

⁽⁴⁾ V tej razpredelnici je upoštevan popravek, ki so ga francoski organi poslali z dopisom z dne 28. decembra 2005.

v EUR

	Predelava	Razbremenitev	Kakovost	Sklepanje pogodb	Zunanji trgi	Skladiščenje	Skupaj
1992							29 081 983,81
1993							18 639 480,39
1994	3 476 338,03	7 476 623,78	7 344 395,76	141 027,37	7 681 356,49	370 770,47	26 490 511,90
1995	6 355 889,01	10 693 311,73	3 359 858,02	109 049,43	15 738 316,68	745 034,23	37 001 459,10
1996	6 806 740,88	16 777 570,17	5 808 577,08	297 302,41	16 024 793,42	467 681,24	46 182 665,21
1997	5 727 385,57	9 219 002,49	4 197 657,27	210 767,17	12 928 391,98	348 239,42	32 631 443,91
1998	5 108 432,83	10 714 426,52	3 225 588,91	235 250,96	8 060 847,76	221 905,32	27 566 452,29
1999	13 025 113,13	11 885 479,12	5 496 144,68	193 162,59	18 580 942,06	1 211 975,20	50 392 816,78
2000	9 472 914,30	8 748 331,16	5 601 928,08	648 258,44	11 496 657,37	787 112,53	36 755 201,88
2001	7 661 016,28	0	735 689,69	1 121 848,94	2 891 108,02	287 509,69	18 763 119,48
2002	6 568 162,59	0	3 686 121,77	37 869,61	3 623 285,33	783 323,81	14 698 762,81

2. Argumenti Komisije v okviru začetka postopka preiskave

- (30) Komisija je začela postopek preiskave iz člena 88(2) Pogodbe, ker je resno dvomila o združljivosti teh pomoči s skupnim trgom in na prvi pogled menila, da jih je treba opredeliti kot pomoči za tekoče poslovanje. Poleg tega se je zdelo, da taki ukrepi resno posegajo v mehanizme skupne ureditve trga za sadje in zelenjavo.

- (36) Plačilo „stanovskega deleža“ je bilo prostovoljno dejanje organizacij proizvajalcev, ki so ga morale odobriti zadevne nacionalne sekcije, ki so odločale po demokratičnem postopku. Nobeno besedilo organizacij proizvajalcev ni obvezovalo, da zaprosijo za koriščenje pomoči Skupnosti. Zato po mnenju združenja FEDECOM za stanovske deleže ni mogoče šteti, da pomenijo državna sredstva, saj so bili zasebni in prostovoljni.

III. PRIPOMBE TRETJIH STRANI

- (31) Pritožnik ni poslal pripomb v okviru formalnega postopka preiskave.
- (32) Združenje FEDECOM je poslalo dokument, v katerem so opisani sestava in načini financiranja odborov ter njihova vloga pri „načrtih ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“.
- (33) Francija ni izpodbijala resničnosti teh pojasnil.
- (34) Na podlagi predloženih informacij (ki so navedene v oddelkih 1 in 3 dokumenta iz točke 32) FEDECOM trdi, da:
- (35) Kmetijsko-gospodarski odbori niso bili prejemniki zneskov, dodeljenih na podlagi „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“. Odbori so samo sprejemali sredstva in jih nato razdelili prejemnikom (organizacijam proizvajalcev in prek teh njihovim članom).

- (37) Po mnenju združenja FEDECOM ukrepi, izvedeni na podlagi „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“, ne pomenijo državne pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe, ker merilo financiranja iz državnih sredstev v tem primeru ni izpolnjeno.

IV. PRIPOMBE FRANCIJE

- (38) Francija je z dopisom z dne 4. oktobra 2005 predložila svoje pripombe o odločitvi Komisije, da bo zoper nepričakovano pomoč uvedla postopek iz člena 88(2) Pogodbe.
- (39) Francija ni pojasnila natančne narave ukrepov, financiranih na podlagi „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“, niti ni izpodbijala predhodne analize Komisije v zvezi z nezdržljivostjo teh pomoči s skupnim trgom glede na zakonodajo Skupnosti.

- (40) Vendar je Francija v zvezi z naravo stanovskih prispevkov, namenjenih za financiranje „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“, navedla, da ti prispevki pomenijo kompenzacijo zadevnih sektorjev za ukrepe, financirane na podlagi „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“, in zanje ne velja razširitev pravil, kot je določena v členu 18 Uredbe (ES) št. 2200/96 o skupni ureditvi trga za sadje in zelenjavo. Po mnenju francoskih organov so to bili prostovoljni prispevki, ki jih javne oblasti niso razširile in s katerimi so gospodarski organi lahko svobodno razpolagali. Ti prispevki nikakor niso bili obvezni. Francija ugotavlja, da teh prispevkov ni mogoče izenačiti z državnimi sredstvi v smislu člena 87(1) Pogodbe ES.
- (45) Prvič, ugotoviti je treba, da so ukrepi, izvedeni na podlagi „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“, koristili izključno (selektivno) proizvajalcem sadja in zelenjave iz zadevnih francoskih departmajev.

- (41) Francija je predložila razpredelnico z zneski sredstev za „načrte ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“ iz proračuna ONIFLHOR za leta od 1994 do 2002, razčlenjenimi po proizvodnjah in po ukrepih (glej zgoraj). Ti zneski ne vključujejo „stanovskih deležev“, ki jih je plačal sektor. Z dopisom z dne 28. decembra 2005 je bil Komisiji poslan popravek te razpredelnice za leto 2002.
- (46) Kar zadeva opredelitev prejemnikov, je treba za določitev prejemnikov pomoči upoštevati njene učinke. Prejemniki pomoči so tisti, ki so jo dejansko uživali ⁽²⁾ in katerih konkurenčni položaj se je po dodelitvi pomoči izboljšal.

V. PRESOJA

- (42) Komisija ugotavlja, da so se členi 92, 93 in 94 Pogodbe (postali členi 87, 88 in 89) uporabljali za proizvodnjo sadja in zelenjave ter trgovino z njimi na podlagi člena 31 Uredbe Sveta (EGS) št. 1035/72 z dne 18. maja 1972 o skupni ureditvi trga za sadje in zelenjavo ⁽¹⁾ ter člena 43 Uredbe (ES) št. 2200/96, ki sta se uporabljali v času dodelitve pomoči.

1. Prisotnost pomoči po členu 87(1) Pogodbe

- (43) V členu 87(1) Pogodbe je določeno, da je, razen če Pogodba ne določa drugače, vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva s skupnim trgovim, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.
- (44) Da bi ukrep spadal na področje uporabe člena 87(1) Pogodbe, morajo biti kumulativno izpolnjeni naslednji štiri pogoji: (1) financirati ga mora država ali se mora financirati iz državnih sredstev in ga mora biti mogoče pripisati državi; (2) selektivno mora zadevati nekatera podjetja ali sektorje proizvodnje; (3) vsebovati mora gospodarsko prednost za podjetja prejemnike; (4) prizadeti mora trgovino med državami članicami Skupnosti in izkrivljati konkurenco ali groziti, da jo bo izkrivljala.
- (48) Vendar iz pojasnil združenja FEDECOM, ki jih francoski organi niso izpodbijali, izhaja še, da so kmetijsko-gospodarski odbori sredstva, uporabljena na podlagi načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih, najprej razdelili med organizacije proizvajalcev, ki so pristopile k pobudi načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih in plačale stanovske deleže, koriščenje teh pomoči pa so nato na proizvajalce prenesle stanovske organizacije.
- (49) Komisija ugotavlja, da lahko v skladu s členom L 551-1 kmetijskega zakonika organizacije proizvajalcev obstajajo v različnih pravnih oblikah, ki ustrezajo bolj ali manj tesnim socialnim vezem med člani teh organizacij. Tako v nekaterih izjemnih primerih ni mogoče izključiti, da organizacija proizvajalcev koriščenja pomoči ni prenesla na svoje člane, tako da bo v teh zelo posebnih primerih končni prejemnik pomoči organizacija proizvajalcev.

⁽¹⁾ UL L 118, 20.5.1972, str. 1.

⁽²⁾ Sodba Sodišča z dne 21. marca 1991 v zadevi Italija proti Komisiji (C-303/88, Recueil, str. I-1433, točka 57).

- (50) Drugič, zadevni proizvajalci so bili deležni gospodarske prednosti v obliki financiranja različnih ukrepov za podporo trga. Ta prednost je izboljšala njihov konkurenčni položaj. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča izboljšanje konkurenčnega položaja podjetja, ki je posledica državne pomoči, praviloma pomeni izkrivljanje konkurence glede na druga podjetja, ki ne prejmejo enake podpore ⁽¹⁾.
- (51) Tretjič, v času dodelitve pomoči je bil sektor sadja in zelenjave popolnoma odprt za konkurenco, zanj pa je bila značilna intenzivna trgovina med državami članicami Skupnosti ⁽²⁾. Skupna ureditev trga v sektorju dokazuje pomen trgovine s sadjem in zelenjavo v Skupnosti in tudi željo, da se zagotovijo pošteni pogoji konkurence na skupnem trgu. Zadevni ukrepi, namenjeni manipuliranju s cenami in količinami, danimi na trg, so torej lahko prizadeli trgovino in izkrivljali konkurenco. Kar zadeva ukrepe v zvezi s trgi zunaj Skupnosti, je v sodni praksi Sodišča navedeno, da ob upoštevanju medsebojne odvisnosti trgov, na katerih delujejo proizvajalci Skupnosti, ni izključeno, da bi lahko pomoč izkrivljala konkurenco v Skupnosti z okrepitevijo konkurenčnega položaja proizvajalcev, čeprav je pomoč namenjena proizvodom za izvoz iz Skupnosti ⁽³⁾. Merili, ki se nanašata na vpliv na trgovino in izkrivljanje konkurence, sta torej v celoti izpolnjeni.
- (52) Kar zadeva, četrto, merilo financiranja od države iz državnih sredstev, je treba opraviti poglobljeno analizo ter med drugim preučiti trditve francoske države in združenja FEDECOM o tem, ali so prispevki sektorja državna sredstva.
- (53) V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča velja, da mora biti prednost, da bi lahko bila opredeljena kot državna pomoč, prvič, dodeljena neposredno ali posredno iz državnih sredstev in, drugič, to prednost mora biti mogoče pripisati državi ⁽⁴⁾.
- (54) Komisija ugotavlja, da je ONIFLHOR javni organ. Zato so finančni prispevki ONIFLHOR za „načrte ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“ očitno državna sredstva. Ukrepe, izvedene na podlagi teh načrtov, je poleg tega mogoče pripisati državi, ker je bil ONIFLHOR tisti, ki je za vsak nepredvidljiv dogodek izdelal ukrepe, ki jih je treba sprejeti, zavezal zadevno nacionalno sekcijo za njihovo izvedbo in odločil o dodeljenih zneskih ter znesku prispevkov sektorja.
- (55) Glede na sodno prakso Sodišča ⁽⁵⁾ Komisija meni, da to, da se ukrep, ki ga je mogoče pripisati državi, delno financira iz prispevkov zadevnih podjetij, temu ne more odvzeti njegove narave državne pomoči, ker je odvisen od podrobnih pravil in učinkov sheme pomoči. Obvezna ali prostovoljna narava teh prispevkov nima nobene vloge pri uporabi tega načela. Zato je treba zavrniti trditve združenja FEDECOM, da naj ukrepi, izvedeni na podlagi „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“, ne bi bili pomoči zaradi zasebne narave prispevkov sektorja.
- (56) Komisija tako lahko ugotovi, da je ukrepe, izvedene na podlagi „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“, financirala država ali so se financirali iz državnih sredstev in jih je bilo mogoče pripisati državi.
- (57) Vendar je Komisija želela preveriti, ali morebitna uporaba nedavne sodne prakse Sodišča na področju državnih sredstev za obravnavani primer ne izpodbija tega sklepanja. Zato je treba na kratko spomniti na glavne ugotovitve Sodišča v zadevi *Pearle* ⁽⁶⁾. Sodišče v svoji sodbi navaja, da dohodka od obveznega prispevka za vsa podjetja v sektorju dejavnosti, ki ga pobira javni posredniški organ, ni mogoče šteti za državna sredstva, če so izpolnjeni naslednji štirje kumulativni pogoji: (a) ukrepe, ki se financirajo iz obveznih prispevkov, določi zadevni sektor; (b) financiranje v celoti izvira iz prispevkov podjetij sektorja; (c) prispevki so obvezno namenjeni financiranju ukrepa, ne da bi se država lahko vmešala in določila ali spremenila porabo teh sredstev; (d) subjekti, ki plačajo prispevke, so tudi upravičenci ukrepa.

⁽¹⁾ Sodba Sodišča z dne 17. septembra 1980 v zadevi Philip Morris proti Komisiji (730/79, Recueil, str. 2671, točki 11 in 12).

⁽²⁾ Na primer, leta 2000 je trgovina z zelenjavo v Skupnosti obsegala 6 727 000 ton, trgovina s sadjem pa 5 609 000 ton. Francija je bila vedno med najpomembnejšimi državami proizvajalkami sadja in zelenjave v EU, pri čemer je leta 2000 proizvedla 3 681 000 ton sadja in 7 989 000 ton zelenjave.

⁽³⁾ Sodba Sodišča z dne 21. marca 1990 v zadevi Belgija proti Komisiji (C-142/87, Recueil, str. 2589, točka 35).

⁽⁴⁾ Sodba Sodišča z dne 21. marca 1991 v zadevi Italija proti Komisiji (C-303/88, Recueil, str. I-1433, točka 11). Sodba Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi Francija proti Komisiji (C-482/99, Recueil, str. I-4397, točka 24). Sodba Sodišča z dne 20. novembra 2003 v zadevi GEMO (C-126/01, Recueil, str. I-13769, točka 24).

⁽⁵⁾ Sodbi Sodišča z dne 22. marca 1977 v zadevi Steynike & Weinlig (78/76, Recueil, str. 595) in z dne 11. novembra 1987 v zadevi Francija proti Komisiji (259/85, Recueil, str. 4393, točka 23).

⁽⁶⁾ Sodba Sodišča z dne 15. julija 2004 v zadevi *Pearle* in drugi (C-345/02, ZOdl., str. I-7139). Sporni ukrep je bila oglaševalska akcija v korist sektorja optike, ki se je v celoti financirala iz „obveznega namenskega prispevka“ podjetij v sektorju. Ta prispevek je naložila javnopravna poklicna organizacija. Ta organizacija ni mogla v nobenem trenutku prosto razpolagati s tako zbranimi prispevki.

(58) V obravnavanem primeru financiranje ne izvira v celoti iz prispevkov podjetij v sektorju. Merila iz sodbe *Pearle* očitno niso izpolnjena. Vendar je treba navesti, da je Sodišče v sodbi *Pearle* odločalo o drugačnem dejanskem položaju in z drugačnim ciljem. Sodišče je zlasti želelo opredeliti merila, ki omogočajo ugotoviti, v kakšnih okoliščinah je vloga države pri izvajanju ukrepa, ki ga v celoti financira upravičeni sektor, tako postranska, da se za navedeni ukrep šteje, da ne izpolnjuje vseh meril iz člena 87(1) Pogodbe.

(59) V obravnavanem primeru je bila vloga države na vseh stopnjah izvajanja načrtov (od izbire ukrepov do njihovega sofinanciranja) očitno osrednja. Ta primera (ta primer in primer iz sodbe *Pearle*) je torej težko primerjati.

(60) Sodišče prve stopnje je poleg tega nedavno odločalo o splošno znani vlogi, ki jo je francoska država imela v drugi shemi pomoči v kmetijskem sektorju in na podlagi katere je Sodišče prve stopnje menilo, da so dohodki od sektorskega prispevka državna sredstva, med drugim zato, ker je bilo treba za njihov polni učinek sprejeti akt javnega organa ⁽¹⁾.

(61) V obravnavanem primeru je bila glavna izbira, ki so jo imele organizacije proizvajalcev, da pristopijo k pobudi države ali ne. Če so se odločile, da ne bodo pristopile, so zadevni proizvajalci izgubili pravico do sredstev, ki jih je ONIFLHOR dodelil načrtom ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih, kar je pomenilo močno spodbudo za pristop k tej pobudi.

(62) Glede na zgornje razmisleke Komisija ugotavlja, da je na podlagi analize z vidika štirih meril iz člena 87(1) Pogodbe mogoče nesporno dokazati, da imajo ukrepi, povezani z „načrti ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“, naravo državne pomoči.

2. Nezakonitost pomoči

(63) Komisija ugotavlja, da ji francoski organi v obravnavanem primeru niso priglasili mehanizmov za dodelitev pomoči, kot zahteva člen 88(3) Pogodbe. Ukrepi torej pomenijo nezakonite pomoči v smislu člena 1(f) Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 20. septembra 2007 v zadevi *Salvat Père & Fils* in drugi proti Komisiji (T-136/05, ZOdl., str. II-4063).

⁽²⁾ UL L 83, 27.3.1999, str. 1.

(64) Navesti je treba, da se preiskava Komisije tu nanaša samo na obdobje od 31. julija 1992 do danes, in to na podlagi člena 15 Uredbe (ES) št. 659/1999, v katerem je navedeno, da je zastaralni rok za vračilo pomoči deset let. Če bi Komisija ugotovila, da so tu obravnavane nezakonite pomoči nezdružljive, ne bi mogla odrediti vračila za zastarano obdobje. Kakršen koli ukrep glede nezakonite pomoči, ki ga sprejme Komisija, lahko prekine zastaralni rok. V obravnavanem primeru je bil zastaralni rok prekinjen z dopisom Komisije Franciji z dne 31. julija 2002. Komisija zato ni upoštevala obdobja pred 31. julijem 1992.

3. Preučitev združljivosti pomoči

(65) V členu 87 Pogodbe so navedene izjeme od splošnega načela nezdružljivosti državnih pomoči s Pogodbo.

(66) Komisija najprej ugotavlja, da francoski organi niso navedli nobene utemeljitve, s katero bi dokazali združljivost obravnavanih pomoči s skupnim trgov.

(67) Nadalje je treba ugotoviti, da nekatera od odstopanj, določena v Pogodbi, očitno ne veljajo v obravnavanem primeru, zlasti odstopanja iz člena 87(2), ki se nanašajo na pomoči socialnega značaja, pomoči za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče, in pomoči, povezane z združitvijo Nemčije. Enako velja za odstopanja iz člena 87(3)(a), (b) in (d) Pogodbe glede na to, da zadevne pomoči niso bile namenjene niti za pospeševanje gospodarskega razvoja območja, kjer je življenjska raven izjemno nizka ali kjer je podzaposlenost velika, niti za pospeševanje izvedbe pomembnega projekta skupnega evropskega interesa ali odpravljanje resne motnje v gospodarstvu države, niti za pospeševanje kulture ali ohranjanje kulturne dediščine.

(68) Edino odstopanje, ki bi se morebiti lahko uporabilo v obravnavanem primeru, je odstopanje iz člena 87(3)(c) Pogodbe, v katerem je določeno, da se za združljivo s skupnim trgov lahko šteje pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi. Da bi bile pomoči lahko upravičene do odstopanja iz navedene točke, morajo biti v skladu s pravili Skupnosti, ki se uporabljajo na področju državnih pomoči.

3.1 Določitev smernic, ki se uporabljajo za nezakonite pomoči

- (69) V skladu z Obvestilom Komisije o določitvi pravil, ki se uporabljajo za presojo nezakonitih državnih pomoči ⁽¹⁾, je treba vsako nezakonito pomoč v smislu člena 1(f) Uredbe (ES) št. 659/1999 preučiti v skladu s pravili in smernicami, ki veljajo ob dodelitvi pomoči.
- (70) Tako je treba pomoči, dodeljene med 1. januarjem 2000 in 31. decembrom 2002 (datum, ko so se pomoči končale), preučiti na podlagi pravil iz smernic za državno pomoč v kmetijskem sektorju ⁽²⁾. Nasprotno pa bo treba vsako pomoč, dodeljeno pred tem datumom, presoditi na podlagi določb in prakse, ki so se uporabljale pred 1. januarjem 2000.

3.2 Nezdržljivost pomoči

- (71) Glede na informacije, ki jih ima Komisija, so bili v „načrtih ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“ predvideni ukrepi za premostitev kriz, ki bi jih povzročila presežna ponudba francoskih proizvodov na trgu Skupnosti, zlasti s subvencioniranjem prodajne cene, subvencijami za skladiščenje ali uničenje dela pridelka in finančnimi spodbudami za predelavo svežih pridelkov. Na trgih zunaj Evropske unije naj bi subvencije za izvoz prav tako prispevale k prodaji presežnih francoskih proizvodov in so lahko okrepile konkurenčni položaj gospodarskih subjektov. Zdi se, da so bile te pomoči dodeljene na podlagi cene in proizvedene količine.
- (72) Te podpore niso predvidene niti z zgoraj navedenimi smernicami niti s pravili Skupnosti na tem področju. Te podpore so očitno pomoči za tekoče poslovanje, njihov cilj pa je bil olajšati prodajo francoskih proizvodov z manipuliranjem prodajne cene ali količin, ponujenih na trgih. Predpisi Skupnosti s področja državnih pomoči odločno prepovedujejo taka posredovanja.
- (73) Opozoriti je treba, da, kot sta razsodili Sodišče in Sodišče prve stopnje, pomoči za tekoče poslovanje, to je pomoči, ki naj bi podjetja razbremenile stroškov, ki bi jih običajno morala nositi pri tekočem upravljanju svojih dejavnosti, načeloma izkrivljajo konkurenco, ker, po eni strani, ne pospešujejo „razvoja“ nobenega gospodarskega sektorja, in, po drugi strani, zagotavljajo upravičencu

umetno finančno podporo, ki trajno izkrivlja konkurenco in prizadene trgovino v obsegu, ki je v nasprotju s skupnim interesom ⁽³⁾.

- (74) Zlasti kmetijski trgi v Evropski uniji so izčrpno urejeni s skupnimi ureditvami trga (SUT). Naloga SUT je, da med drugim zagotovijo lojalno konkurenco med gospodarskimi subjekti zadevnega sektorja v Evropski uniji. Ukrepi za podporo trga, kot so ukrepi, ki jih je uvedla in financirala Francija ter temeljijo na cenah in proizvedenih količinah, so v nasprotju s cilji skupne ureditve trga za sadje in zelenjavo in lahko resno posežejo v njegovo delovanje. V obravnavanem primeru je bila zadevna SUT skupna ureditev trga za sadje in zelenjavo, ki je za obdobje 1992–2002 temeljila na uredbah (EGS) št. 1035/72 in (ES) št. 2200/96.
- (75) Kot je Sodišče že večkrat poudarilo ⁽⁴⁾, lahko kakršen koli poseg države članice v tržne mehanizme, razen posegov, ki so posebej določeni s predpisi Skupnosti, vpliva na delovanje skupnih ureditev trga in ustvari neupravičene prednosti za nekatere gospodarske skupine v Skupnosti. Sodišče je v svoji nedavni sodni praksi ⁽⁵⁾ znova opozorilo, da države članice na področjih, ki so zajeta s skupno ureditvijo, in še toliko bolj, kadar ta ureditev temelji na skupnem sistemu cen, ne smejo več z enostransko sprejetimi nacionalnimi predpisi posegati v mehanizem oblikovanja cen, ki jih skupna ureditev ureja na isti stopnji proizvodnje.
- (76) Navesti je treba, da nacionalni mehanizmi subvencioniranja cen, kot so mehanizmi v obravnavanem primeru, ogrožajo skupni sistem cen in splošneje cilj mehanizmov, ustvarjenih s predpisi Skupnosti o skupni ureditvi trgov, celo kadar je njihov namen olajšati prodajo nacionalnih proizvodov na tretjih trgih. Ti predpisi namreč zajemajo tudi prodajo proizvodov Skupnosti na tretjih trgih in v zvezi s tem usklajujejo pogoje konkurence med proizvajalci Skupnosti.
- (77) Glede na zgornje razmisleke Komisija ugotavlja, da opisani ukrepi pomoči ne morejo biti upravičeni do nobenega odstopanja iz Pogodbe, ker izkrivljajo konkurenco in niso upravičeni glede na skupni interes.

⁽¹⁾ UL C 119, 22.5.2002, str. 22.

⁽²⁾ UL C 28, 1.2.2000, str. 2.

⁽³⁾ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 8. junija 1995 v zadevi Siemens proti Komisiji (T-459/93, Recueil, str. II-1675, točki 48 in 77).

⁽⁴⁾ Glej na primer sodbo Sodišča z dne 29. novembra 1978 v zadevi Redmond (imenovana sodba „Pigs Marketing Board“) (83/78, Recueil, str. 2347, točka 60).

⁽⁵⁾ Sodba Sodišča z dne 26. maja 2005 v zadevi Kuipers (C-283/03, ZOdl., str. I-3761, točke 42, 49 in 53).

VI. SKLEP

- (78) Državne pomoči Francije v obliki „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“ v korist francoskih proizvajalcev sadja in zelenjave med letoma 1992 in 2002 so nezdružljive s skupnim trgom.
- (79) Komisija obžaluje, da je Francija navedene pomoči dodelila v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe.
- (80) V členu 14(1) Uredbe (ES) št. 659/1999 je v primeru nezdružljivosti nezakonitih pomoči s skupnim trgom določeno, da Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč. To vračilo je potrebno za ponovno vzpostavitev prejšnjega položaja, tako da se odpravijo vse finančne ugodnosti, ki jih je prejemnik nezakonito dodeljene pomoči neupravičeno lahko koristil od datuma dodelitve te pomoči.

VII. POSTOPEK VRAČILA

- (81) Kot je navedeno v točki 64, je v členu 15 Uredbe (ES) št. 659/1999 določeno, da imajo pooblastila Komisije v zvezi z vračilom pomoči desetletni zastaralni rok. Zastaralni rok začne teči na dan, ko se nezakonita pomoč dodeli prejemniku kot individualna pomoč ali na podlagi sheme pomoči. Kakršen koli ukrep glede nezakonite pomoči, ki ga sprejme Komisija ali država članica na zahtevo Komisije, prekine zastaralni rok, po vsaki prekinitvi pa začne rok znova teči. Glede na to, da je Komisija prvič ukrepala 31. julija 2002, je v obravnavanem primeru skrajni datum, do katerega Komisija lahko zahteva vračilo pomoči, 31. julij 1992.
- (82) Obrestne mere za vračilo pomoči, ki veljajo za nezdružljive, in podrobna pravila za uporabo teh obrestnih mer so določeni v poglavju V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ⁽¹⁾, kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 271/2008 ⁽²⁾.
- (83) Pomoči je treba vrniti v skladu s postopki, določenimi s francosko zakonodajo, če omogočajo takojšnjo in učinkovito izvršitev te odločbe.

- (84) Pomoč morajo vrniti prejemniki pomoči. Kot je bilo navedeno zgoraj, so končni prejemniki pomoči načeloma proizvajalci člani stanovskih organizacij, ki so sodelovali pri načrtih ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih. Vendar je v izjemnih primerih mogoče, da organizacija proizvajalcev koriščenja pomoči ni prenesla na svoje člane. Pomoč morajo torej vrniti proizvajalci, razen če država članica lahko dokaže, da organizacija proizvajalcev pomoči ni prenesla na te proizvajalce, v takem primeru mora pomoč vrniti organizacija proizvajalcev.
- (85) V zvezi z določitvijo zneska pomoči iz sodne prakse izhaja, da Komisiji ni treba določiti natančnega zneska pomoči, ki jo je treba vrniti ⁽³⁾. V obravnavanem primeru izhaja iz narave ukrepov, sprejetih na podlagi „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“ (glej točko 17 in naslednje te odločbe), da naj bi ti proizvajalcem omogočili predvsem, da so imeli višjo prodajno ceno (ali plačilo, povezano s prodajo) od realnega stroška, ki ga je nosil kupec blaga. Znesek, ki ga je treba vrniti, je torej razlika med tema zneskoma. V primeru pomoči za uničenje dela pridelka so znesek, ki ga je treba vrniti, vsi zneski, izplačani v zameno za to uničenje. V nekaterih primerih, zlasti v posebnem primeru ukrepov začasnega skladiščenja proizvodov, so izvedeni ukrepi lahko vključevali tudi razbremenitev stroškov, ki bi jih prejemniki običajno morali nositi (zlasti stroškov skladiščenja). Znesek pomoči torej ustreza stroškom, ki so jih bili prejemniki pomoči razbremenjeni.
- (86) Izterjavo zadevnih zneskov mora opraviti Francija na podlagi svojih skupnostnih obveznosti. Opozoriti je treba, da če bi Francija pri izterjavi naletela na nepredvidene težave, lahko te težave predloži v presojo Komisiji. Komisija in država članica morata v takem primeru v skladu z dolžnostjo lojalnega sodelovanja, izraženo zlasti v členu 10 ES, sodelovati v dobri veri, da bosta premagali težave ob polnem upoštevanju določb Pogodbe in zlasti določb o pomoči –

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Državne pomoči, dodeljene proizvajalcem sadja in zelenjave na podlagi „načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih“, ki jih je Francija nezakonito izvedla v nasprotju s členom 83(3) Pogodbe med letoma 1992 in 2002, so nezdružljive s skupnim trgom.

⁽¹⁾ UL L 140, 30.4.2004, str. 1.

⁽²⁾ UL L 82, 25.3.2008, str. 1.

⁽³⁾ Sodba Sodišča z dne 27. oktobra 2007 v zadevi Komisija proti Franciji (C-441/06, ZOdl., str. I-8887, točka 29).

Člen 2

1. Francija sprejme potrebne ukrepe za izterjavo nezdružitljivih pomoči iz člena 1 od prejemnikov teh pomoči.
2. Pomoči, ki jih je treba vrniti, vključujejo obresti od datuma, ko so bile dane na razpolago prejemnikom, do datuma njihovega vračila.
3. Obresti se izračunajo na podlagi obrestnoobrestnega računa v skladu z določbami iz poglavja V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004.
4. Vračilo se opravi takoj in v skladu s postopki nacionalnega prava, če ti omogočajo takojšnjo in učinkovito izvršitev te odločbe.

Člen 3

1. Vračilo pomoči iz člena 1 je takojšnje in učinkovito.
2. Francija zagotovi, da se ta odločba izvede v štirih mesecih od datuma, ko je bila o njej uradno obveščena.

Člen 4

1. V dveh mesecih od uradnega obvestila o tej odločbi Francija Komisiji predloži naslednje informacije:
 - (a) seznam prejemnikov, ki so prejeli pomoč na podlagi sheme iz člena 1, in skupni znesek pomoči, ki ga je prejel vsak izmed njih;

- (b) skupni znesek (glavnica in obresti vračila), ki ga je treba izterjati od prejemnikov;
 - (c) podroben opis že sprejetih ali načrtovanih ukrepov za uskladitev s to odločbo;
 - (d) dokumente, ki dokazujejo, da je bilo prejemnikom odrejeno vračilo pomoči.
2. Francija obvešča Komisijo o napredku glede sprejetih nacionalnih ukrepov za izvajanje te odločbe, dokler se vračanje pomoči iz člena 1 ne konča.
 3. Po dvomesečnem obdobju iz odstavka 1 Francija na zahtevo Komisije predloži poročilo o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s to odločbo. V tem poročilu navede tudi podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih vračila, ki so jih prejemniki že vrnili.

Člen 5

Ta odločba je naslovljena na Francosko republiko.

V Bruslju, 28. januarja 2009

Za Komisijo
Mariann FISCHER BOEL
Članica Komisije